

מחברים **אמנה ישראלית**

אתר אמ"ת

**הכוזיאון
הישראלי**
מרכז יצחק רבין

משרד החינוך

יום הזיכרון ה-29 לרצח ראש הממשלה יצחק רבין

מחברים
אמנה ישראלית
ערכת פעילות לכיתות ג'-ו'

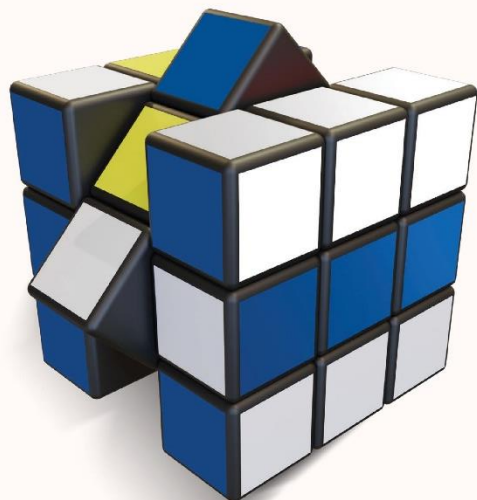
יום הזיכרון ה-29 לרצח ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין,
י"ב בחשוון תשנ"ו, 4.11.95 | الذكرى ال-29 لاعتقال رئيس الحكومة
وووزير الدفاع اسحاق رابين

**הכוזיאון
הישראלי**
מרכז יצחק רבין

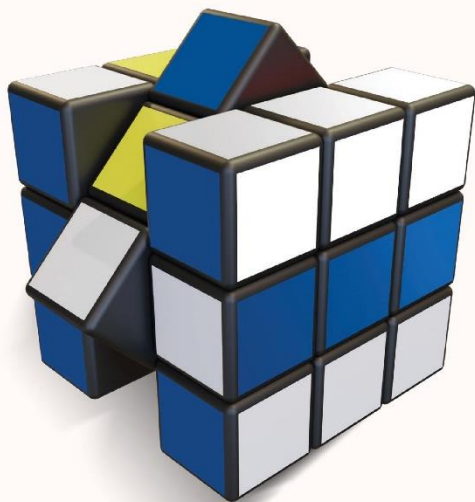
משרד החינוך

הקדמה

מחברים **אמנה ישראלית**

ביום שבת, 7.10.2023, חוותה מדינת ישראל את המתקפה הקשה והכואבת בתולדותיה. לצד הכאב והאובדן המלווים אותנו עד היום, חזינו בגילויים מעוררי השראה של גבורה יוצאת דופן: אזרחים/ות ולוחמים/ות מכל רחבי הארץ נרתמו והתגייסו להגן על המדינה תוך סיכון חייהם/ן למען אחרים/ות. מזה תקופה אנו מתמודדים עם אתגרים ביטחוניים וחברתיים ועם שסעים שהעמיקו בחברה הישראלית בעקבותיהם.

מחברים אמנה ישראלית

מאת

יום הזיכרון ה-29 לרצח ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין,
י"ב בחשוון תשנ"ו, 4.11.95 | الذكري ال-29 لاعتقال رئيس الحكومة
وووزير الدفاع اسحاق رابين

המרכז
הישראלי
לזיכרון
יצחק רבין

משרד החינוך

גילויי האחדות והאומץ מעוררי ההשראה בהם חזינו, לצד חילוקי דעות חריפים, מבטאים את פניה המגוונות של החברה הישראלית ומזכירים לנו את החשיבות שבחתימה לאחדות, מתוך תקווה ואמונה שנוכל לצאת מחזקים ומאוחדים מהתקופה הנוכחית, מחוברים, כאומה אחת.

השנה, ביום הזיכרון ה-29 לרצח רה"מ יצחק רבין, בחרנו להתמקד בנושא '**מחברים אמנה ישראלית**'. האמנה משקפת שאיפה ליצירת חברה בה יש מקום לשיח משותף ומכבד, לדיאלוג ולקידום פתרונות מוסכמים. אנו ננסה לנסח ולקדם עקרונות שיאפשרו:

מחברים אמנה ישראלית

ניהול שיח מתוך כבוד הדדי, הקשבה לזולת ומציאת דרכים להתמודד עם מחלוקות.

ערכת הפעילות הנוכחית מכילה הפעלות המעודדות חשיבה על הדרכים בהן ניתן לגשר על הפערים בינינו, על עתיד המאופיין בשיח מקדם. כך, נוכל להתמודד עם מחלוקות בצורה שתוביל לאחדות ולפתרונות משותפים. הערכה מכילה מספר הצעות לשיח ולפעילות:

- רקע על חייו ופועלו של יצחק רבין
- מדרש כרזה
- כותבים/ות אמנה כיתתית
- אמירות של שיח מקדם

יום הזיכרון הממלכתי לרצח ראש הממשלה יצחק רבין

מחברים **אמנה ישראלית**

יום הזיכרון ה-29 לרצח ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין,
י"ב בחשוון תשנ"ו, 4.11.95 | الذكري ال-29 لاعتقال رئيس الحكومة
وووزير الدفاع اسحاق رابين

**המנדטורי
הישראלי**
מרכז יצחק רבין

למצגת על חייו של יצחק רבין -1922
1995

יצחק רבין היה איש צבא ומדינאי שמילא תפקיד משמעותי בעיצוב גורלה של מדינת ישראל:
הן בשדה הקרב והן בזירה המדינית.

כלוחם בפלמ"ח, כמפקד בצבא, כרמטכ"ל במלחמת ששת הימים, כשגריר ישראל בארצות הברית, כחבר כנסת, חבר ממשלה וראש ממשלה במשך שתי כהונות, הקדיש יצחק רבין את חייו לביטחונה ולחוסנה של מדינת ישראל, ופעל מתוך תחושת אחריות כלפי המדינה ואזרחיה.

יצחק רבין האמין כי "כולנו אחים וגורל אחד לכולנו".
רבין ראה את עצמו כחייל – עשרות שנים שירת את מדינת ישראל בתפקידים צבאיים ומדיניים.
הוא היה נחוש להבטיח את חוסנה ושגשוגה של המדינה שכה אהב. זו הייתה מטרת חייו.
"ביטחון, הוא לא רק הטנק", אמר.
כאיש צבא ותיק וכמדינאי, הבין יצחק רבין היטב את חשיבותן של האחדות והשותפות
כתשתית לחוסן הלאומי.
אמון, שיח מכבד ומקדם הם הבסיס להתמודדות עם אתגרים גדולים העומדים בפני
המדינה והחברה בישראל.

מורשתו של יצחק רבין היא קריאה לחברה הישראלית להמשיך ולשאוף לאחדות, גם כאשר הדעות חלוקות, מתוך הכרה בכך שאמנה משותפת בין חלקי החברה ויצירה של שיח מאחד הם הכרחיים לשמירה על חוסנה של החברה:

גם אם אין רואים עין בעין, גם אם יש חילוקי דעות ובלבד שהם אינם
בבחינת 'ייהרג ובל יעבור', גם אם יש הבדלים וניואנסים, טוב וחשוב להתווכח
אבל גם לחרוק שיניים, לנשוך שפתיים ולהמשיך יחד,
כדי להגיע למטרה המשותפת...

“

(יצחק רבין, 1993)

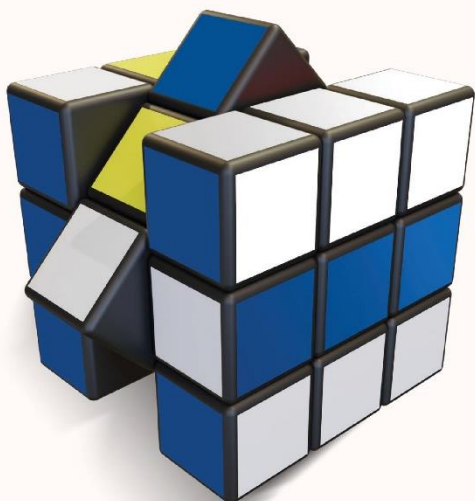
ניסוח אמנה ישראלית בהשראת קובייה הונגרית בצבעי דגל ישראל

מטרות:

- העלאת המודעות לחשיבות שיתוף הפעולה והאחדות בעם.
- העלאת המודעות למורכבויות ולשונות בחברה הישראלית.
- חיזוק ערכי הדמוקרטיה, הכבוד והסובלנות.

מדרש כרזה

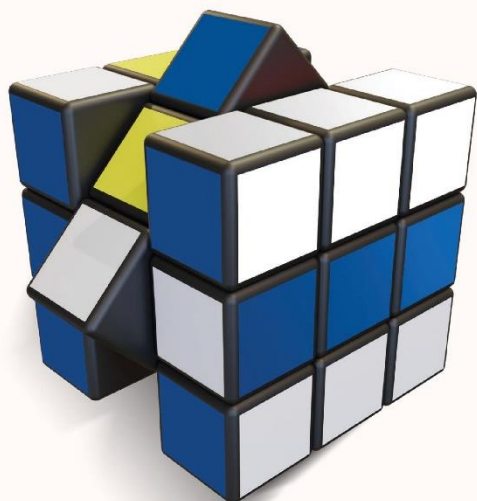
המורה תציג בפני הכיתה את הכרזה החינוכית שעוצבה לציון יום הזיכרון ה – 29
לרצח יצחק רבין ותנהל דיון בכיתה סביב השאלות הבאות:

מחברים **אמנה ישראלית**

תמונה

1. מה אנו רואים בתמונה?
2. אילו רגשות התמונה מעוררת בכם/ן?
3. איזה מסר מועבר באמצעות התמונה?
4. כיצד מתקשר המסר למדינת ישראל ולחברה הישראלית?
5. אילו צבעים מופיעים בקובייה? מה הם מסמלים בעיניכם/ן?
6. האם הייתם/ן מוסיפים/ות צבעים נוספים? מדוע?
7. האם הקובייה מאופיינת בסדר מסוים? מה הסדר הזה יכול ללמד אותנו? במה הוא תורם?

מחברים **אמנה ישראלית**

תורה איתן

יום הזיכרון ה-29 לרצח ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין,
י"ב בחשוון תשנ"ו, 4.11.95 | الذكري ال-29 لانتقال رئيس الحكومة
وزير الدفاع اسحاق رابين

**המנדט
הישראלי**
מרכז יצחק רבין

משרד החינוך

הקובייה מאפשרת לנו לשוחח על
היבטים מגוונים:
משחק, בנייה, יצירה והרכבה,
אסטרטגיות ומיומנויות חשיבה, שינוי,
גבולות ומסגרת.

בחרו אחד מההיבטים והתייחסו אליו:
 מדוע הוא חשוב בזמן משחק בקובייה?
 האם הוא חשוב גם עבור חיי היום-יום
בחברה שלנו?

מחברים אמנה ישראלית

אילנה איתן

יום הזיכרון ה-29 לרצח ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין,
י"ב בחשוון תשנ"ו, 4.11.95 | الذكرى ال-29 لفتيال رئيس الحكومة
وزير الدفاع اسحاق رابين

המנדט
הישראלי
מרכז יצחק רבין

משרד החינוך

- שוחחו על מצבים בחיי היומיום שבהם התנהגות של חבר משפיעה על התנהגותו של חבר אחר.
- ספרו על מקרה בו התנהגות מסוימת של חבר, השפיעה על המעשים שלכם/ן.

- איך הרגשתם? מדוע?
- כיצד פעלתם/ן? מדוע?
- כיצד נוכל לגרום לכך שנחיה בשלום וננהג בכבוד אחד כלפי השני?

גם בקובייה ההונגרית, כמו אצל בני האדם, כל תזוזה משפיעה על כלל החלקים – כך גם כל מעשה בחברה משפיע על כולנו.

אנו זקוקים לאמנה, להסכם. כך, כלל החלקים בקובייה יוכלו לחיות יחד בשותפות.

מהי אמנה?

אמנה היא מסמך הצהרתי –
היא הסכם שעליו חתומים צדדים/שותפים שונים.
האמנה מחייבת רק את הצדדים שחתמו עליה.

מהי אמנה?

מחברים/ות אמנה:

- האם חשוב שיהיו לנו חוקים בכיתה? מדוע?
- דיון לקראת חיבור אמנה כיתתית
- 1. מדוע חשוב שכל תלמידי/ות הכיתה יחוו שייכים/ות ומקובלים/ות?
- 2. על מה חשוב שנקפיד על מנת שכל תלמידי/ות הכיתה ירגישו כך? אילו ערכים ועקרונות חשוב שיבואו לידי ביטוי?
- 3. מאילו התנהגויות חשוב שנימנע?
- 4. מה הייתם/ן רוצים/ות שיהיה כתוב באמנה הכיתתית?
- כתבו אמנה משותפת והחתימו את תלמידי/ות הכיתה
- תלו את האמנה בכיתה

דוגמא לאמנה כיתתית*:

אנו, תלמידי/ות כיתה _____ מתחייבים/ות לפעול יחד כדי ליצור סביבה לימודית וחברתית מכבדת, תומכת ומכילה. לשם כך נקפיד על הערכים והכללים הבאים:

- **כבוד הדדי** – נכבד האחד את השני/ה, נקשיב לדעות שונות משלנו ונימנע מפגיעה בזולת – בדיבור ובמעשים.
- **שוויון והוגנות** – ננהג בכל אחד ואחת בצורה שווה ונפעל לפי עקרונות של צדק והוגנות.
- **עזרה הדדית** – נושיט יד לעזרה כשצריך ונעמוד לצד חברים/ות בעת קושי.
- **שיתוף פעולה** – נעבוד יחד, נשתף פעולה ונחפש פתרונות יצירתיים לכל אתגר העומד בפנינו.
- **אחריות אישית** – נישא באחריות למעשינו, נתחייב למילוי חובותינו הלימודיות והחברתיות ונשמור על רכוש הכיתה ובית הספר.
- **שמירה על סביבה בטוחה** - ניצור סביבה בטוחה לכל תלמיד/ה, נמנע מאלימות ונדאג לשמור על האווירה הטובה בכיתה.
- **אכפתיות וסבלנות** – נפעל מתוך אכפתיות לכולם/ן, נגלה סבלנות וסובלנות כלפי כל תלמיד/ה או מורה.

אנו מבינים/ות כי על ידי שמירה על עקרונות אלו נוכל ליצור כיתה מאוחדת, שמקנה לכל אחד/ת תחושת שייכות ומאפשרת לכל אחד/ת הצלחה.

סיכום לפעילות מחברים אמנה כיתתית:

תלמידות ותלמידים יקרים,

אמנה היא כלי חשוב לשמירה על סדר והרמוניה בחברה.

התהליך שעברתם/ן היום הוא דוגמא מצומצמת לתהליך שעוברת כל

חברה במהלך כתיבת אמנה.

משימה מסכמת להשלמת התהליך:

□ התייעצות משפחתית – נהלו שיח עם בני המשפחה שלכם ביחס לערך או המלצה

להתנהגות שראוי להוסיף לאמנה

□ מחברים אמנה משפחתית – נהלו שיח עם בני המשפחה שלכם ביחס לאמנה

משפחתית: אילו ערכים חשובים לכם ליישם בתא המשפחתי שלכם/ן?

אחדות תוך שונות: הקניית מיומנויות של שיח מקדם

במציאות היומיומית אנו נתקלים/ות במגוון רחב של דעות, תרבויות ונקודות מבט.

היכולת לנהל שיח מכבד ומקדם חשובה כדי לבנות חברה מלוכדת. שיח כזה מכיל בתוכו פתיחות, חיוביות, הקשבה לזולת וביטוי עצמי ומבסס תחושת שייכות.

צפו בסרטון:

- מה למדנו כתוצאה מהצפייה בסרטון?
- כיצד הלמידה הזו יכולה לסייע בהבנת המציאות החברתית שלנו? כאן במדינת ישראל?

אחדות תוך שונות: הקניית מיומנויות של שיח מקדם – חלופה א'

□ המחנכת תיקח כדור צמר או חוט צבעוני ארוך ותשב עם התלמידים/ות במעגל. המחנכת תחזיק את קצה החוט, תאמר משפט פתיחה על נושא השיח המקדם, לדוגמה: "שיח מקדם מתחיל מהקשבה אמיתית", ואז תזרוק את הכדור לאחד התלמידים במעגל.

□ התלמיד שקיבל את הכדור יחזיק חלק מהחוט, יאמר מה חשוב לדעתו בשיח מקדם (לדוגמה: "חשוב לתת לכולם לדבר" / "צריך להקשיב בלי להפריע"), ויזרוק את הכדור לתלמיד/ה אחר/ת וכך הלאה, לכמה שיותר תלמידים/ות בכיתה. כל תלמיד/ה יוסיף תובנה חדשה.

בסיום הפעילות, תיווצר במרכז המעגל רשת חוטים המחברת בין כל התלמידים/ות, ביטוי לחיבור ולשיתוף פעולה בתוך שיח*.

אחדות תוך שונות: הקניית מיומנויות של שיח מקדם – חלופה ב'

משחק המראה

- המחנכת תחלק את התלמידים לזוגות. כל זוג תלמידים/ות יעמוד זה מול זה.
- בכל זוג, ילד אחד יהיה ה"מוביל" והשני ה"מראה":
המוביל יבצע תנועות איטיות ופשוטות (כמו הנפת ידיים, סיבוב הראש, קפיצה קלה), והילד המתפקד כ"מראה", יצטרך לחקות אותו בצורה המדויקת ביותר, כאילו הוא מביט במראה.
- לאחר שתי דקות, תבקש המחנכת מהזוגות להחליף תפקידים – המוביל יהפוך ל"מראה" וה"מראה" יהפוך ל"מוביל".
- בסיום הפעילות, תבקש המחנכת מהתלמידים/ות לחזור למעגל.

דיון לאחר המשחק*:

1. כיצד הרגשתם כאשר אתם הייתם בתפקיד המובילים?
2. כיצד הרגשתם בתפקיד המראה?
3. מה ניתן ללמוד מהתשובות?

אחדות תוך שונות: הקניית מיומנויות של שיח מקדם – חלופה ג'

□ המחנכת תעלה נושא שנוי במחלוקת בכיתה, ותבחר בשני תלמידים/ות שאינם מסכימים אחד עם השני.

□ שני התלמידים יצאו החוצה וינהלו שיח במהלכו הם יצטרכו להקשיב אחד לשני ולחזור ולהציג בפני הכיתה את הדעה ההפוכה מזו שהציגו במקור.

□ בתום ההצגה במליאת הכיתה ישתפו שני התלמידים את תלמידי/ות הכיתה בתהליך שעברו על מנת להצליח לשקף נאמנה את הצד השני ויסבירו איך הצליחו להקשיב ולשקף דעה גם בלי להסכים עם הדעה שמנגד.

<p>אמפתיה:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>מה זה ?</u> לנסות להבין איך מישהו אחר מרגיש , אפילו אם אתה לא מסכים איתו. • <u>למה זה חשוב ?</u> כשאתה מבין את הרגשות של האחר ,זה עוזר לשמור על שיחה מכבדת ולהיות חבר טוב יותר. 	<p>שימוש במשפטי "אני":</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>מה זה ?</u> כשאתה משתף דעה , חשוב לדבר על איך אתה מרגיש או חושב. לדוגמה: "אני מרגיש ש..." ולא "אתה טועה כי..." • <u>למה זה חשוב ?</u> כשמדברים על עצמנו ולא מבקרים את האחר זה שומר על השיחה נעימה ולא פוגע באחרים. 	<p>הקשבה פעילה:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>מה זה?</u> כשאתה מקשיב למישהו בלי לקטוע אותו , שומע את מה שהוא אומר , ולא רק מחכה לתורך לדבר. • <u>למה זה חשוב ?</u> הקשבה טובה מראה לזולת שאתה מכבד אותו ושמה שהוא אומר חשוב לך.
<p>שליטה בתגובות:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>מה זה ?</u> ללמוד לא להתפרץ או להגיב בכעס כשמישהו לא מוצא חן בעיניך ,אלא לקחת רגע לנשום ולחשוב לפני שמגיבים. • <u>למה זה חשוב ?</u> זה מונע ויכוחים ותורם לשיחה רגועה וברורה יותר 	<p>הבעת הערכה:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>מה זה ?</u> להגיד תודה או להחמיא למישהו על מה שהוא אמר , לדוגמה: "זה רעיון מעניין ,אני ממש אוהב איך חשבת על זה". • <u>למה זה חשוב ?</u> זה יוצר אווירה חיובית בשיחה וגורם לכולם להרגיש טוב. 	<p>נתינת מקום לאחרים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>מה זה ?</u> בשיחה ,חשוב לזכור לתת לאחרים זמן לדבר ולא לקחת את כל הזמן לעצמך. זוהי דרך להכיר בכך שכולנו חלק מאותה קבוצה שבה כל קול חשוב. • <u>למה זה חשוב ?</u> זה עוזר לשיחה להיות מאוזנת ושוויונית ,מאפשר לכולם להשתתף ולהרגיש שמקשיבים להם . כשאנו נותנים מקום לאחרים , אנו גם מקיימים שיחה מכבדת וגם מחזקים את תחושת השותפות והאחדות שלנו כקבוצה.
<p>הסכמה שלא להסכים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>מה זה ?</u> להבין שחילוקי דעות הם טבעיים ויכולים להיות חלק משיח בריא . אפשר לסיים שיחה גם בלי להגיע להסכמה מלאה . • <u>למה זה חשוב ?</u> זה עוזר לשמור על חברות וכבוד הדדי גם כשלא מסכימים על משהו . למרות ההבדלים בינינו, כולנו חלק מאותו גוף והיכולת להסכים שלא להסכים , היא חלק משמירה על האחדות ועל החוזק שלנו . 	<p>שפת גוף חיובית:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>מה זה ?</u> לשבת פתוח ,להסתכל בעיניים , ולהראות עניין במי שמדבר. • <u>למה זה חשוב ?</u> זה מראה שאתה באמת מקשיב ואכפת לך מהשיחה. 	<p>שמירה על טון דיבור רגוע:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>מה זה ?</u> לדבר בטון רגוע ומכבד ,גם כשאתה כועס או מתוסכל . לדוגמה: "אני לא מסכים איתך , אבל אני רוצה שנשמע אחד את השני". • <u>למה זה חשוב ?</u> טון דיבור רגוע שומר על השיחה נעימה ועוזר למנוע הסלמה בוויכוחים.

אחדות תוך שונות: דיון לאור חלופות א'-ג' ופעילות קבוצתית

□ המחנכת תשאל את התלמידים/ות כיצד הרגישו כששיתפו והקשיבו זה לזה ותדון בחוויות וברשמים שהפיקו מהפעילות*.

□ המחנכת תפנה את תשומת הלב לכרזה ותדבר על המסר שלה, תוך שהיא מקשרת בין המסר לבין השיח המקדם שותפות: ניתן להפנות לדבריה של מעצבת הכרזה.

□ פעילות קבוצתית:

1. התלמידים/ות יחולקו לקבוצות קטנות. כל קבוצה תקבל תסריט עם דילמה חברתית* המצריכה פתרון משותף. במקביל, תפזר המחנכת במרכז החדר רשימת מיומנויות שיח, וכל קבוצת תלמידים/ות תצטרך להיעזר בשתי מיומנויות לפחות בשיח שלהם.
2. התלמידים/ות יתבקשו לנהל שיח מקדם בתוך הקבוצה ולנסות להגיע להסכמה משותפת.
3. המחנכת תזמין נציג מכל קבוצה שישתף את הסיכום הקבוצתי ויציג את מיומנויות השיח שנבחרו.

אחדות תוך שונות: פעילות סיום

החברה הישראלית היא כמו פאזל אחד גדול. הפאזל אינו יכול להיות שלם כשחסר חלק, אפילו חלק אחד. לכל חלק יש את הייחודיות שלו. פאזל אינו עשוי מחלקים ישרים ודומים. המיוחד בפאזל הוא שהחלקים מתחברים בזכות השוני ביניהם: לאחד יש מגרעת ולשני יש בליטה. המאפיין של האחד משלים את המאפיין של השני או מתכתב איתו. השונות הזו מייצרת חיבור חזק ויפה.

הכנת "פאזל אחדות":*

- ❑ כל תלמיד/ה יקבל חלק פאזל ריק ויכתוב או יצייר עליו מסר חיובי שקשור לשיח מקדם.
- ❑ התלמידים/ות יחברו את כל החלקים לפאזל אחד גדול, עליו יכתבו משפט מסכם על התהליך שעברו.
- ❑ פאזל האחדות ייתלה בכיתה ויהווה תזכורת לאחדות ולכוח של שיח מכבד.

דבר היוצרת – אילה אילת

"החברה הישראלית היא חברה מורכבת ומגוונת – זהו גם הכוח וגם היופי שבנו.

כולנו התקבצנו כאן ושואפים לחיות. יחד. בשותפות.

בתהליך יצירת הכרזה חיפשתי דימוי שידגיש את השונות הקיימת בחברה ועם

זאת את החשיבות, או התפקיד המרכזי של כל פרט / חלק במארג הכולל. על כן,

החלטתי להשתמש

בקובייה הונגרית כמודל. כולנו חושבים על הקובייה כעל פאזל תלת ממדי שיש בו

חידה שיש לפתור כדי לחוש תחושת הצלחה וסיפוק. אנו לא שואלים שאלות על

המטרה, היא ברורה, אך הדרך אליה מצריכה נחישות, סבלנות והכרה בכך שכל

חלק בה הוא חשוב והפתרון או ההצלחה הם פועל יוצא של כלל חלקי הקובייה".